

postupak utvrđivanja odnosno preispitivanja reprezentativnosti na zahtjev sindikata, iz članka 18. i 22. ovog Zakona.

Članak 32.

(Novčana kazna za sindikat i udrugu poslodavaca)

Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj sindikat, odnosno udruga poslodavaca ako:

- u postupku utvrđivanja ili preispitivanja reprezentativnosti dostavi netočne i krivotvorene dokaze i druge podatke, iz članka 10., 16., 22. stavak (4) i članka 23. stavak (4) ovog Zakona;
- ne obavijesti Ministarstvo o svakoj promjeni koja se tiče utvrđene reprezentativnosti, iz članka 26. stavak (3) i članka 27. stavak (3) ovog Zakona.

Članak 33.

(Novčana kazna

za odgovornu osobu u pravnoj osobi)

Za prekršaje iz članka 31. točka a) i b) i članka 32. točka a) i b) ovog Zakona bit će kažnjena i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 50,00 KM do 1.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.

Članak 34.

(Novčana kazna za poslodavca fizičku osobu)

Za prekršaj iz članka 31. točka a) bit će kažnjen i poslodavac fizička osoba novčanom kaznom od 200,00 KM do 1.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 1.500,00 KM do 3.000,00 KM.

POGLAVLJE IX.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 35.

(Zadržavanje utvrđene reprezentativnosti)

Sindikati i udruge poslodavaca kojima je do dana stupanja na snagu ovog Zakona utvrđena reprezentativnost, zadržavaju svoju reprezentativnost.

Članak 36.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
-SKUPŠTINA -

Broj: 01-02-1-XXIII-1227/25

Široki Brijeg, 21. listopada 2025. godine

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE

Ivan Jelčić

668

Na temelju članka 15. točka 1), članka 16. i 26. točka e) Ustava Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, broj: 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11) i članka 96. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 10/03), Skupština Županije Zapadnohercegovačke, na 23. sjednici održanoj 21. listopada 2025. godine, donosi

ZAKON

O ZAŠTITI NA RADU

POGLAVLJE I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim Zakonom uređuju se prava, obveze i odgovornosti poslodavaca i radnika u vezi s provođenjem i poboljšanjem sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, kao i sustav pravila sigurnosti i zdravlja na radu, čijom primjenom se postiže sprječavanje povreda na radu, profesionalnih oboljenja i drugih oboljenja u vezi s+ radom, kao i zaštita radnog okoliša.

(2) Posebna zaštita se propisuje radi očuvanja duševnog i tjelesnog razvoja mladih, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje majčinstva, zaštite osoba s invaliditetom i profesionalno oboljelih osoba od daljeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti i očuvanja radnih sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

Članak 2.

(Značenje pojmova koji se koriste u Zakonu)

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

- poslodavac** je pravna ili fizička osoba koja zapošljava jednog ili više radnika, uključujući i tijela državne uprave. Poslodavcem u smislu ovog Zakona smatra se i poljoprivrednik i fizička osoba koja sama ili s članovima svoje obitelji obavlja poljoprivrednu ili neku drugu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje;
- radnik** je osoba koja radi kod poslodavca na temelju ugovora o radu, ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova ili rješenja o postavljenju državnog službenika i namještenika;
- mjesto rada** u smislu ovog Zakona je prostor namijenjen za obavljanje poslova (u objektu ili na otvorenom, kao i na privremenim i pokretnim gradilištima, objektima, uređajima, prometnim sredstvima) u kojem radnik boravi i ima pristup u tijeku rada i koji je pod neposrednim nadzorom poslodavca;
- radni okoliš** je prostor u kojem se obavlja rad i koji uključuje mjesto rada, radne uvjete, radne postupke i odnose u procesu rada.
- sredstva za rad** u smislu ovog zakona su:

- 1) objekti namijenjeni za rad s pripadajućim prostorijama, instalacijama i uređajima, prostorijama i površinama za kretanje uposlenika, te pomoćnim prostorijama i njihovim instalacijama i uređajima, prijevoza na sredstva željezničkog, cestovnog, riječnog, jezerskog i zračnog prijevoza, te druga sredstva rada koja se koriste prilikom obavljanja poslova,
- 2) radna oprema je svaki stroj ili uređaj, aparat, oruđe ili druga oprema koja se upotrebljava za rad,
- 3) sredstva i oprema osobne zaštite pri radu,
- 4) sirovine i materijali koji se koriste u procesu rada
- 5) drugo sredstvo koje se upotrebljava u radnom procesu ili je na bilo koji način povezano s radnim procesom;
- f) **radnik za zaštitu na radu** je osoba kojom poslodavac povjeri obavljanje stručnih poslova sigurnosti i zdravlja na radu;
- g) povjerenik za zaštitu na radu je osoba izabrana ili imenovana da predstavlja zaposlene u oblasti sigurnosti i zdravlja na radu kod poslodavca;
- h) **ovlaštena zdravstvena ustanova** odnosno ovlaštena privatna praksa je zdravstvena ustanova odnosno privatna praksa koja, sukladno propisima o zdravstvenoj zaštiti, obavlja djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika - medicine rada;
- i) **ovlašteno tijelo za zaštitu** na radu je gospodarsko društvo ili ustanova specijalizirana za obavljanje periodičnih pregleda iz oblasti sigurnosti i zdravlja na radu, procjene rizika i osposobljavanje radnika;
- j) **rizik** je vjerojatnost nastanka povrede, oboljenja ili oštećenja zdravlja radnika uslijed opasnosti;
- k) **procjena rizika** u smislu ovog Zakona je sustavno evidentiranje i procjenjivanje svih faktora u procesu rada koji mogu prouzročiti nastanak povreda na radu, oboljenja ili oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprječavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika;
- 1) **poslovi s povećanim rizikom** su poslovi utvrđeni aktom o procjeni rizika na kojim, i pored potpuno ili djelomično primijenjenih mjera u skladu s ovim Zakonom, postoje okolnosti koje mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika;
- m) **opasne tvari** su eksplozivne, zapaljive, oksidirajuće, otrovne, zarazne, korozivne, kancerogene i radioaktivne materije utvrđene standardima i drugim propisima, a koje se proizvode, koriste ili skladište;
- n) **štetnosti** su kemijske, biološke i fizičke štetnosti, koje mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika i drugih osoba koje su im izložene;
- o) **biološke štetnosti** su biološki agensi, odnosno mikroorganizmi, uključujući i genetski modificirane stanične kulture i endoparazite čovječjeg i životinjskog podrijetla, koji mogu uzrokovati zarazu, alergiju ili trovanje, a koji se koriste u

radu ili su prisutni u radnom okolišu.

(2) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 3.

(Sigurnost i zaštita zdravlja na radu)

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu, u smislu ovog Zakona, je osiguranje takvih uvjeta na radu kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprječava nastanak povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi s radom i koji stvaraju pretpostavku za punu fizičku, psihičku i socijalnu sigurnost zaposlenih.

Članak 4.

(Osobe koje imaju pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu)

(1) Pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu ima:

- a) radnik,
- b) osoba koja je kod poslodavca na stručnom osposobljavanju,
- c) osoba koja se nalazi na prekvalifikaciji, dokvalifikaciji ili stručnom usavršavanju
- d) učenici i studenti na praktičnoj nastavi,
- e) osoba koja sudjeluje u javnim radovima,
- f) osoba koja obavlja volonterski rad,
- g) osoba koja za vrijeme izdržavanja kazne zatvora radi u zatvorskoj radionici, na gradilištu ili na drugim radnim mjestima,
- h) druga osoba koja se zatekne u radnom okolišu radi obavljanja određenih poslova, ako je o njegovoj prisutnosti poslodavac upoznat.

(2) Sigurnost i zdravlje na radu osobama iz stavka (1) točke a), b), d), f), i h) ovog članka osigurava poslodavac, osobama iz točke c) ovog članka obrazovna ustanova, osobama iz točke e) ovog članka organizator radova i osobama iz točke g) ovog članka ustanova za izvršenje kazne zatvora.

Članak 5.

(Primjena Zakona na pripadnike oružanih snaga i policije)

(1) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na pripadnike oružanih snaga i policijske službenike, do donošenja posebnih propisa iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu za pripadnike oružanih snaga i policijske službenike.

(2) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na pripadnike oružanih snaga i policijske službenike, ako su u suprotnosti sa propisima koji reguliraju službu u oružanim snagama i policiji.

Članak 6.

(Vijeće za zaštitu na radu)

(1) Vlada Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Vlada) utemeljuje Vijeće za zaštitu na radu (u daljnjem tekstu: Vijeće), i to:

- a) tri člana predstavnika Vlade,
- b) dva člana predstavnika udruženja poslodavaca
- c) dva člana predstavnika sindikata
- d) dva člana predstavnika istaknutih stručnjaka za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.

(2) Vijeće imenuje Vlada na period od četiri godine.

(3) Vijeće predlaže i povremeno preispituje politiku sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i potiče usklađivanje rada svih relevantnih tijela, kao i zakonodavstva, u cilju osiguranja života, zdravlja i radne sposobnosti radnika, sprječavanja povreda na radu i profesionalnih oboljenja.

(4) Odluku o osnivanju Vijeća donijet će Vlada, na prijedlog Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(5) Vijeće:

- a) prati, analizira i ocjenjuje sustav i politiku zaštite na radu i o svojim nalazima i ocjenama najmanje jednom godišnje izvješćuje Vladu te predlaže potrebne promjene,
- b) prati učinke primjene ovoga Zakona, njegovih provedbenih propisa, posebnih zakona i drugih propisa kojima se štiti sigurnost i zdravlje radnika te, prema potrebi, predlaže Vladi njihove promjene, kao i njihovo usklađivanje sa međunarodnim propisima,
- c) obavlja i druge poslove na zahtjev Vlade.

(6) Vijeće donosi poslovnik o radu kojim se uređuju prava i dužnosti članova, način rada, održavanje sjednica, postupak odlučivanja na sjednicama Vijeća i druga pitanja vezana za njegov rad, ukoliko ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(7) Administrativne i stručne poslove za potrebe Vijeća obavljaće Ministarstvo.

(8) Financijska sredstva potrebna za rad Vijeća osiguravat će se u Proračunu Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 7.

(Sudjelovanje sindikata)

Sindikat sudjeluje u uređivanju i unapređivanju sigurnosti i zdravlja radnika na radu u skladu sa Zakonom, propisima donesenim na osnovu Zakona i kolektivnim ugovorom.

POGLAVLJE II. OPĆI ZAHTJEVI ZA SIGURNE I ZDRAVE UVJETE RADA

Članak 8.

(Opće mjere sigurnosti na radu)

(1) Zaštita na radu obuhvaća sustav pravila i mjera, a posebno:

- a) pravila i mjere pri projektiranju i izradi sredstava rada,
- b) pravila i mjere pri uporabi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada,
- c) pravila i mjere koje se odnose na radnike te prilagođavanje procesa rada njihovom spolu, dobi,

fizičkim i psihičkim sposobnostima,

- d) načine i postupke osposobljavanja i obavješćavanja radnika i poslodavaca sa svrhom postizanja odgovarajuće razine zaštite na radu,
- e) načine i postupke suradnje poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruženja te državnih tijela nadležnih za zaštitu na radu,
- f) zabranu stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti poduzetih radi zaštite na radu,
- g) ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja faktora rizika i njihovih štetnih posljedica.

(2) Zaštita na radu kao sustavno organizirano djelovanje sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog postupka, koje poslodavac ostvaruje primjenom svih mjera zaštite na radu u skladu s općim načelima prevencije.

(3) Projektiranje, izvođenje i stavljanje u funkciju objekata, tehnoloških procesa i radnih mjesta, izrada, proizvodnja, uskladištenje, ispitivanje, zamjena, instaliranje, korištenje i održavanje sredstava za rad, uvoz i rukovanje sredstvima za rad, opasnim materijama i energijom, vrši se sukladno zahtjevima utvrđenim odredbama ovog Zakona, tehničkih propisa i razvojem znanstveno-tehničkih dostignuća.

(4) Opća pravila i mjere zaštite na radu posebno se odnose na sljedeće zahtjeve: zaštitu od mehaničkih opasnosti, zaštitu od udara električne struje, sprječavanje nastanka požara i eksplozije, osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevine, osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora, osiguranje potrebnih puteva i prolaza, prijevoz i evakuaciju radnika i drugih osoba, osiguranje čistoće, osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka, osiguranje propisane rasvjete, zaštitu od buke i vibracija, zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja, zaštitu od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnih utjecaja, zaštitu od prekomjernih napora, zaštitu od elektromagnetskog i ostalog zračenja te osiguranje prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

(5) Uslijed vremenskih neprilika kao što su visoke ili niske temperature i sl., kao i u drugim stanjima potrebe, Ministarstvo može poslodavcima izdati preporuke o provođenju posebnih mjera zaštite, kojima će se spriječiti nastupanje štetnih posljedica po zdravlje radnika.

(6) Ukoliko vremenske neprilike ili druga stanja potrebe, uslijed kojih su izdate preporuke, potraju duže od pet dana, Ministarstvo će obaviti konzultacije sa reprezentativnim udruženjima poslodavaca i radnika za teritorij Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 9.

(Obveze poslodavca kod izrade tehničke dokumentacije)

(1) Poslodavac koji izrađuje tehničku dokumentaciju za objekte i tehničko tehnološke procese obavezan je primijeniti propisane mjere sigurnosti i zdravlja na radu, sa naznakom svih rizika i mjera za njihovo otklanjanje pri

projektiranju objekata i tehničko-tehnoloških procesa.

(2) Poslodavac iz stavka (1) ovog članka dužan je izdati ispravu kojom potvrđuje da je projektiranje izvršeno sukladno Zakonu, odnosno propisima donesenim na osnovu Zakona.

(3) Ako u projektiranju objekata i tehničko-tehnoloških procesa sudjeluje više poslodavaca iz stavka (1) ovog članka, investitor je obavezan osigurati jedinstvenu ispravu.

Članak 10.

(Obveza projektiranja mjera sigurnosti na radu)

(1) Poslodavac koji izvodi radove na izgradnji objekata i tehničko-tehnoloških procesa dužan je izvoditi radove prema tehničkoj dokumentaciji u kojoj su projektirane mjere sigurnosti i zdravlja na radu.

(2) Obveza iz stavka (1) ovog članka odnosi se i na radove na montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata.

(3) Novi, obnovljeni ili rekonstruirani objekti i tehničko-tehnološki procesi ne mogu početi s radom bez uporabne dozvole, u skladu sa Zakonom.

Članak 11.

(Elaborat o uređenju radilišta)

(1) Poslodavac koji izvodi radove na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu ili rekonstrukciji objekata obavezan je prije početka radova izraditi elaborat o uređenju radilišta u skladu s propisima donesenim na osnovu Zakona i osigurati izvođenje radova prema tom elaboratu.

(2) Poslodavac iz stavka (1) ovog članka, koji izvodi radove na radilištu dulje od sedam dana, obavezan je prijavu i elaborat o uređenju radilišta dostaviti nadležnoj inspekciji rada najmanje osam dana prije početka rada na radilištu.

Članak 12.

(Obveza osiguranja jedinstvenog elaborata o uređenju radilišta)

Ako dva ili više poslodavaca koriste isti prostor za radilište, svaki od njih provodi mjere sigurnosti i zdravlja na radu, a glavni izvođač odnosno investitor je obavezan osigurati jedinstveni elaborat o uređenju radilišta.

Članak 13.

(Uvjeti za uporabu sredstava za rad)

(1) Radna oprema može se staviti u promet, naručiti ili staviti u uporabu ako su ispunjeni uvjeti za sigurnost i zdravlje na radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.

(2) Sredstva i oprema osobne zaštite mogu se staviti u promet, naručiti ili staviti u uporabu ako pružaju pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.

(3) Sredstva za rad, koja podliježu obvezi periodičnih pregleda i ispitivanju iz oblasti zaštite na radu, mogu se upotrebljavati samo ako posjeduju zapisnik, odnosno

ispravu iz članka 65. stavka (1) ovog Zakona, kojim se dokazuje da pregledana sredstva za rad udovoljavaju propisima donesenim na temelju Zakona.

Članak 14.

(Radna oprema)

(1) Radna oprema mora odgovarati radnom procesu koji se obavlja i mora biti odgovarajuće prilagođena toj svrsi, tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika.

(2) Izbor radne opreme i materijala koji se koriste vrši se u skladu s posebnim uvjetima i specifičnostima rada, kako bi se otklonili ili smanjili rizici.

Članak 15.

(Upute za sigurnu uporabu i rukovanje sredstvima za rad)

(1) Proizvođači i uvoznici radne opreme i sredstava i osobne zaštite obavezni su izdati ispravu kojom se dokazuje da odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zdravlja na radu i dati naputke za uporabu i održavanje na službenim jezicima u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH).

(2) Proizvođači i uvoznici opasnih tvari dužni su dati upute za sigurnu uporabu i rukovanje.

(3) Naputak sadrži identifikacijske podatke, podatke o fizičkim i kemijskim značajkama, stupnju opasnosti od požara i eksplozije, opasnosti po zdravlje, o radioaktivnosti, o ekološkim podacima, posebnim zaštitnim mjerama, o načinu skladištenja i označavanja, o prijenosu i transportu, kao i o postupku otklanjanja opasnih tvari (sigurnosni list).

(4) Ovi podaci se daju na službenim jezicima u Federaciji BiH.

Članak 16.

(Zabrana stavljanja u promet

ili uporabu sredstva za rad ili opasne tvari)

Poslodavac ne može staviti u promet ili uporabu sredstva za rad ili opasne tvari prije nego što pribavi dokumentaciju iz članka 15. ovog Zakona.

Članak 17.

(Izdavanje isprava)

Isprave iz članka 9. stavak (2) i (3) i članka 15. stavak (1) ovog Zakona može izdati i ovlaštena pravna osoba za sigurnost i zdravlje na radu.

Članak 18.

(Zabrana davanja financijske naknade)

Poslodavci ne mogu dati financijsku ili drugu naknadu radnicima u zamjenu za ispunjavanje zahtjeva standarda sigurnosti i zdravlja na radu.

POGLAVLJE III. OBVEZE POSLODAVCA

Članak 19.

(Obveza osiguranja preventivnih mjera)

(1) Poslodavac je obavezan prilikom organiziranja rada

i radnog procesa osigurati preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, kao i potrebna materijalna sredstva za njihovu primjenu.

(2) Poslodavac je dužan osigurati preventivne mjere prije početka rada radnika, u tijeku rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se osigurava najveća sigurnost i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa u oblasti sigurnosti i zdravlja na radu, radnog prava, tehničkih propisa i standarda, propisa iz oblasti zdravstvene zaštite i dr.

(3) U slučaju kada poslodavac, sukladno članku 31. stavku (2) ovog Zakona, angažira ovlašteno tijelo za sigurnost i zdravlje na radu, to ga neće osloboditi odgovornosti utvrđene u stavku (1) ovog članka.

Članak 20.

(Načela u provođenju mjera sigurnosti i zdravlja na radu)

Poslodavac provodi mjere sigurnosti i zdravlja na radu poštujući sljedeća opća načela prevencije:

- a) procjene rizika,
- b) sprječavanja rizika,
- c) otklanjanja rizika na njihovom izvoru,
- d) prilagođavanja rada i mjesta rada radniku osobito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbjegla jednoličnost u radu u cilju smanjenja njihovog utjecaja na zdravlje radnika,
- e) prilagođavanja tehničkom napretku,
- f) zamjene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada s bezopasnim ili manje opasnim,
- g) utvrđivanja jedinstvenih preventivnih mjera s ciljem međusobnog povezivanja tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, socijalnih odnosa i utjecaja faktora vezanih za radnu okolinu,
- h) davanja prednosti zajedničkim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- i) odgovarajućeg osposobljavanja i obavješćavanja radnika.

Članak 21.

(Obveze poslodavca)

Poslodavac je dužan:

- a) organizirati poslove sigurnosti i zdravlja na radu i donijeti interni akt o zaštiti na radu
- b) vršiti procjenu rizika za svako radno mjesto i utvrditi poslove s povećanim rizikom, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom,
- c) omogućiti radniku da se prije stupanja na rad upozna s mjerama sigurnosti i zdravlja na radu,
- d) obavješćavati radnike i povjerenika za sigurnost i zdravlje na radu o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad te opasnostima i štetnostima po zdravlje radnika i izdati napatke za siguran rad,
- e) osigurati da planiranje i uvođenje novih tehnologija bude predmet savjetovanja s radnicima i njihovim povjerenikom za sigurnost i zdravlje na radu u vezi

s posljedicama po sigurnost i zdravlje izazvanih izborom opreme, uvjeta rada i radne okoline,

- f) osposobljavati radnike za siguran rad,
- g) osigurati radnicima sredstva i opremu osobne zaštite i njihovo korištenje,
- h) osigurati periodične liječničke preglede radnika koji rade na poslovima na kojima postoje povećani rizici po zdravlje i poduzimati mjere za sprječavanje nastanka invalidnosti i profesionalnih oboljenja radnika,
- i) osigurati periodične preglede sredstava rada i sredstava i opreme osobne zaštite pri radu, sukladno tehničkim standardima,
- j) osigurati periodične preglede i ispitivanja fizičkih, kemijskih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnom okolišu,
- k) osigurati periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme osobne zaštite, koji ne podliježu obveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim općim aktom,
- l) provoditi mjere zaštite od požara sukladno posebnim propisima,
- m) provoditi mjere za osiguranje prve pomoći,
- n) unaprjeđivati sigurnost i zdravlje na radu,
- o) obavješćavati nadležnu inspekciju zaštite na radu i inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, o nesreći koja se dogodila jednom ili više radnika, težoj povredi, profesionalnom oboljenju, svakoj pojavi ili bolesti koje pogađaju više od jednog radnika i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu, a koju poslodavac nije u mogućnosti otkloniti,
- p) obavješćavati nadležnu inspekciju o početku i završetku radova na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata.

Članak 22.

(Procjena rizika)

(1) Poslodavac je dužan svojim pravilnikom o sigurnosti i zdravlju na radu utvrditi organizaciju provođenja sigurnosti i zdravlja na radu, pravila prevencije i zaštite, poslove s povećanim rizikom te prava, obveze i odgovornosti radnika za zaštitu na radu i radnika u ovoj oblasti.

(2) Osnova za izradu pravilnika iz stavka (1) ovog članka je akt o procjeni rizika na mjestu rada koji sadrži opis procesa rada s procjenom rizika od povreda ili oštećenja zdravlja na mjestu rada u radnoj okolini i mjere za otklanjanje ili smanjivanje rizika na najmanju moguću mjeru u cilju poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu.

(3) U slučaju promjene rizika u procesu rada, poslodavac je dužan izvršiti odgovarajuću izmjenu akta o procjeni rizika iz stavka (2) ovog članka.

(4) Poslodavac vrši procjenu rizika na osnovu pravila koja se primjenjuju na razini Federacije BiH u ovoj oblasti.

(5) Pri izradi pravilnika o sigurnosti zdravlju na radu poslodavac je dužan konzultirati povjerenika za zaštitu na radu.

Članak 23.

(Utvrđivanje uvjeta rada)

(1) Poslodavac je dužan za sve poslove u tehničko tehnološkom procesu rada utvrditi uvjete rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.

(2) Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uvjetima rada i zahtjevima radnog mjesta.

(3) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika iz stavka (2) ovog članka utvrđuju se na osnovu liječničkog uvjerenja izdanog od strane službe za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.

(4) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti pripadnika oružanih snaga i policijskih službenika utvrđuju se zdravstvenim pregledom koji organizira poslodavac.

Članak 24.

(Osiguranje pristupa radnom mjestu sa povećanim rizikom)

Poslodavac je obavezan ispitivati radnu okolinu, odnosno procijeniti rizike i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnost radnika izloženih fizičkim, kemijskim i biološkim štetnostima na radu.

Članak 25.

(Obveza poslodavca u vezi s uporabom opasnih materija na radu)

(1) Poslodavac je obavezan primjenom manje opasnih i štetnih tvari stalno unaprjeđivati zaštitu na radu.

(2) Poslodavac koji koristi, proizvodi, prerađuje, odnosno skladišti opasne tvari mora, sukladno procjeni rizika, primjenjivati pravila zaštite na radu.

(3) Opasne tvari poslodavac smije koristiti samo ako ne može iste radne rezultate postići primjenom bezopasnih tvari.

(4) Ako nije moguća zamjena opasnih tvari bezopasnim ili manje opasnim, odnosno manje štetnim tvarima, poslodavac je obavezan utvrditi može li se primjenom drugog radnog postupka smanjiti opasnost ili štetnost od njihove primjene.

(5) Ako koristi opasne tvari, poslodavac je obavezan pravila zaštite na radu primjenjivati sljedećim redoslijedom:

- a) koristiti zatvorene sustave, ako je to moguće prema vrsti poslova i stanju tehnike,
- b) odvoditi sa mjesta nastanka, odnosno izvan radne okoline opasne tvari čije oslobađanje ne može spriječiti, na način da pri odvođenju ne zagađuje čovjekov okoliš,
- c) kada ne može odvoditi opasne tvari s mjesta

nastanka, ograničiti na najmanju moguću mjeru:

- 1) količinu opasnih tvari,
- 2) broj radnika izloženih djelovanju opasnih tvari,
- 3) vrijeme izlaganja radnika utjecaju opasnih tvari,
- d) osigurati da radnici pri radu sa opasnim tvarima koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu, ako se pravilima navedenima u točkama a) b) i c) ovog stavka ne može postići zadovoljavajuća sigurnost i zaštita zdravlja radnika.

(6) Obveza je poslodavaca da koncentracija opasnih tvari na mjestima rada i u radnom okolišu bude što niža i ispod granične vrijednosti izloženosti.

Članak 26.

(Osiguranje pristupa radnom mjestu s povećanim rizikom)

Poslodavac je dužan osigurati da pristup radnom mjestu s povećanim rizikom, na kojem prijeti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja i sl.), imaju samo radnici koji su osposobljeni za siguran i zdrav rad, koji su dobili posebne naputke za rad na takvom mjestu, koji ispunjavaju zdravstvene uvjete i koji su opskrbljeni odgovarajućim sredstvima i opremom za osobnu zaštitu pri radu.

Članak 27.

(Sredstva i oprema osobne zaštite)

(1) Poslodavac je dužan osigurati radnicima sredstva i opremu osobne zaštite.

(2) Poslodavac ne smije staviti u uporabu sredstva i opremu osobne zaštite ako nisu izrađena u skladu sa člankom 13. ovog Zakona.

(3) Poslodavac je obavezan osigurati da se sredstva i oprema osobne zaštite održavaju u dobrom stanju.

(4) Poslodavac je dužan isključiti iz uporabe sredstva i opremu osobne zaštite na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Članak 28.

(Obveze poslodavaca pri obavljanju djelatnosti na istom mjestu rada sa više poslodavaca)

U slučaju kada više poslodavaca obavlja djelatnost na istom mjestu rada, obvezni su:

- a) surađivati, vodeći računa o prirodi djelatnosti, u cilju provođenja odredaba o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu,
- b) usklađivati aktivnosti, vodeći računa o prirodi poslova, u cilju zaštite radnika i sprječavanju rizika na radu,
- c) obavijestiti jedni druge o rizicima na radu,
- d) obavijestiti radnike i njihove predstavnike o rizicima na radu.

Članak 29.

(Zabrana prouzrokovanja financijskih obveza za radnike)

Mjere zaštite koje provodi poslodavac i koje se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu ne smiju radnicima

prouzročiti financijske obveze.

Članak 30.

(Obveza upoznavanja s propisima iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu)

Poslodavac, odnosno radnik koji organizira ili rukovodi procesom rada, mora biti upoznat sa propisima iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, a osobito ako se radi o tehnologijama u kojima postoji opasnost od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti sigurnost i zdravlje radnika.

Članak 31.

(Organiziranje poslova zaštite na radu)

(1) Poslodavac je dužan organizirati poslove sigurnosti i zdravlja na radu vodeći računa o tehničko - tehnološkom procesu rada, broju radnika, broju lokacija odvojenih radnih jedinica, opasnostima i rizicima po zdravlje radnika.

(2) Ako se u nedostatku stručnog osoblja poslovi zaštite i prevencije ne mogu organizirati kod poslodavca, poslodavac će angažirati ovlašteno tijelo za sigurnost i zdravlje na radu.

(3) Ako poslodavac angažira ovlašteno tijelo iz stavka (2) ovog članka, dužan je osigurati uvid u podatke vezane za rizike po sigurnost i zdravlje na radu, kao i mjere i aktivnosti za sprječavanje tih rizika na razini radnog mjesta.

(4) Poslove sigurnosti i zdravlja na radu poslodavac može obavljati sam u djelatnostima trgovine, ugostiteljstva i turizma, financijsko-tehničkih i poslovnih usluga, obrazovanja, znanosti i informacija, zdravstvene i socijalne zaštite i u stambeno- komunalnim djelatnostima, ako ima do deset radnika.

Članak 32.

(Radnik za zaštitu na radu)

(1) Poslodavac kod kojeg postoje poslovi s povećanim rizikom određuje jednog ili više radnika za zaštitu na radu koji će obavljati poslove vezane za sprječavanje rizika na radu i zaštitu zdravlja radnika.

(2) Poslodavac je dužan radniku za zaštitu na radu osigurati uvjete za rad, potrebnu opremu i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i sredstva za obavljanje i organiziranje preventivnih i zaštitnih mjera.

(3) Radnik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj zbog poslova koje obavlja u sprječavanja rizika na radu i zaštite zdravlja radnika.

(4) Radnik za zaštitu na radu mora biti odgovarajuće osposobljen i imati položen stručni ispit u skladu s ovim Zakonom.

(5) Stručni ispit iz stavka (4) ovog članka polaže se pred povjerenstvom koje imenuje ministar zdravstva, rada i socijalne skrbi Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: ministar), za čiji će se rad osiguravati financijska sredstva u Proračunu Županije Zapadnohercegovačke.

(6) Ministar će propisati uvjete koje moraju ispunjavati

stručni suradnici, kao i program, sadržaj i način polaganja stručnog ispita.

Članak 33.

(Obveze radnika za zaštitu na radu)

(1) Obveze radnika za zaštitu na radu su:

- sudjelovanje u izradi akta o procjeni rizika,
- izrada prijedloga internog akta o zaštiti na radu,
- izrada plana i programa mjera sigurnosti i zdravlja na radu,
- unutarnji nadzor nad primjenom mjera sigurnosti i zdravlja na radu,
- stručna pomoć poslodavcu u provođenju i unapređenju sigurnosti i zdravlja na radu
- izrada naputaka za siguran rad,
- praćenje i organiziranje periodičnih pregleda sredstava za rad, sredstava i opreme osobne zaštite,
- praćenje i organiziranje periodičnih pregleda kemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnoj okolini,
- priprema i organiziranje osposobljavanja radnika za siguran rad,
- praćenje stanja i izvještavanje poslodavca o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi s radom,
- analiziranje uzroka povreda na radu i profesionalnih oboljenja u suradnji sa ovlaštenim doktorom specijalistom medicine rada i predlaganje mjera za unapređenje sigurnosti i zdravlja na radu,
- praćenje i organiziranje periodičnih liječničkih pregleda radnika koji rade na poslovima s povećanim rizikom,
- savjetovanje poslodavca u pogledu izbora i nabavke opreme i tehnološkog procesa rada,
- suradnja s poslodavcem prilikom planiranja izgradnje i rekonstrukcije objekata namijenjenih za rad,
- suradnja s nadležnom inspekcijom rada i drugim ustanovama koje se bave sigurnošću i zdravljem na radu,
- suradnja sa sindikatom, vijećem zaposlenika i povjerenikom za sigurnost i zdravlje na radu u skladu sa ovim Zakonom.

(2) Radnik za zaštitu na radu je obavezan zabraniti rad na radnom mjestu, odnosno zabraniti uporabu sredstava za rad i sredstava i opreme osobne zaštite, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život i zdravlje radnika, te o tome u pisanom obliku obavijestiti poslodavca i povjerenika radnika za sigurnost i zdravlje na radu.

Članak 34.

(Prva pomoć, protupožarna zaštita, evakuacija radnika, ozbiljna i neposredna opasnost)

(1) Poslodavac je dužan:

- poduzimati potrebne mjere za prvu pomoć, protupožarne mjere i mjere za evakuaciju radnika, prilagođene prirodi aktivnosti i veličini poduzeća,

odnosno poslovanja,

- b) uspostaviti potrebne veze sa specijaliziranim službama, posebno u pogledu prve pomoći, hitne zdravstvene zaštite, spašavanja i protupožarne zaštite.

(2) Za provođenje mjera iz stavka (1) ovog članka poslodavac će odrediti radnike koji će provoditi mjere prve pomoći, protupožarne zaštite i evakuacije radnika.

(3) Broj radnika iz stavka (2) ovog članka, njihovo osposobljavanje i oprema kojom raspolažu moraju odgovarati veličini i posebnim opasnostima u pravnoj osobi, odnosno poslovanju.

Članak 35.

(Obveze poslodavca u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti)

(1) Poslodavac je dužan:

- a) upoznati sve radnike koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti o riziku koji postoji, kao i mjerama koje su poduzete ili koje će se poduzeti u pogledu zaštite, što je prije moguće;
- b) poduzeti mjere i izdati naloge kako bi se omogućilo radnicima da u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti prekinu s radom i odmah napuste radno mjesto i prijeđu na neko sigurno mjesto;
- c) ne tražiti od radnika nastavak rada u situaciji kada još uvijek postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u izuzetnim slučajevima kada postoji ozbiljna i neposredna opasnost po sigurnost više ljudi i širu okolinu.

(2) Radnici koji u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti napuste svoje radno mjesto i opasno područje moraju biti zaštićeni od bilo kakvih negativnih i neopravdanih posljedica.

(3) U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po vlastitu sigurnost ili sigurnost drugih osoba, radnici koji nisu u mogućnosti stupiti u vezu s neposrednim rukovoditeljem obvezni su poduzeti odgovarajuće mjere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su im na raspolaganju, kako bi se izbjegle posljedice te opasnosti.

(4) Zbog poduzimanja mjera iz stavka (3) ovog članka radnici ne smiju snositi bilo kakve negativne posljedice.

Članak 36.

(Obavješćavanje radnika)

(1) Poslodavac je dužan radnicima i njihovim predstavnicima davati odgovarajuće pisane naloge koji se odnose na rizike po sigurnost i zdravlje i zaštitne i preventivne mjere koje se poduzimaju za otklanjanje ili smanjenje tih rizika.

(2) Naloge iz stavka (1) ovog članka moraju biti istaknuti na mjestu rada.

(3) Izuzetno, kada prijeti iznenadna opasnost po život i zdravlje, nalog iz stavka (1) ovog članka poslodavac

može dati usmeno.

(4) Nalog iz stavka (1) ovog članka daje se svim radnicima, uključujući i radnike drugih poslodavaca koji obavljaju poslove kod poslodavca.

Članak 37.

(Znakovi upozorenja na opasnost)

(1) Poslodavac je dužan na mjestima rada, na sredstvima za rad i pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove upozorenja na opasnost i znakove općih obavješćavanja, u skladu sa posebnim propisima.

(2) Ako znakovi upozorenja na opasnost nisu dovoljni za efikasno obavješćavanje, poslodavac je dužan trajno postaviti pisane naloge o uvjetima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih materija i opreme.

Članak 38.

(Obavješćavanje predstavnika radnika i sindikata)

(1) Poslodavac je dužan najmanje dva puta godišnje podnijeti izvješće povjereniku za sigurnost i zdravlje na radu, vijeću zaposlenika i sindikata o rizicima po sigurnost i zdravlje, te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unaprjeđivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.

(2) Osim redovnog obavješćavanja iz stavka (1) ovog članka, poslodavac ima obvezu obavješćavati i savjetovati se s predstavnicima radnika ili radnicima nakon smrtne, skupne ili teške povrede na radu, utvrđenog slučaja profesionalnog oboljenja, kao i nalaza nadležne inspekcije rada kojim je utvrđen nedostatak u primjeni mjera sigurnosti i zdravlja na radu.

Članak 39.

(Uporaba opasnih tvari)

Poslodavac smije dati opasne materije u uporabu radnicima samo pod uvjetom da su opremljene sa dokumentom na službenim jezicima u Federaciji BiH, na kojem je proizvođač, odnosno dobavljač, u skladu s propisima, naveo sve sigurnosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika pri radu s tim materijama, te da su zadovoljene sve sigurnosne mjere koje se nalaze na tom dokumentu.

Članak 40.

(Pisana obavijest o rezultatima procjene rizika)

Poslodavac je dužan osigurati da zaposlena žena za vrijeme trudnoće i dojenja, radnik mlađi od 18 godina života i radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja za siguran i zdrav rad, budu u pisanoj formi obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjanju u cilju povećanja sigurnosti i zdravlja na radu.

Članak 41.

(Savjetovanje i uključivanje radnika i njihovih predstavnika)

(1) Poslodavac se savjetuje s radnicima i njihovim predstavnicima i omogućava im sudjelovanje u raspravama

o svim pitanjima u pogledu sigurnosti i zdravlja na radu.

(2) Posebno im omogućava sudjelovanje u:

- a) raspravama i odobravanju svih mjera u pogledu sigurnosti i zdravlja na radu,
- b) svakoj mjeri koja može značajno utjecati na sigurnost i zdravlje na radu,
- c) imenovanju radnika koji će obavljati poslove vezane za osiguranje zdravih i sigurnih uvjeta rada, prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju radnika,
- d) angažiranju, tamo gdje je potrebno, ovlašteno tijelo za sigurnost i zdravlje na radu,
- e) planiranju i organiziranju osposobljavanja radnika u oblasti sigurnosti i zdravlja na radu.

Članak 42.

(Povjerenik za zaštitu na radu)

(1) Kod poslodavca koji zapošljava 30 ili više radnika, radnici biraju ili imenuju povjerenika za zaštitu na radu.

(2) Broj povjerenika, izbor i njihov mandat utvrđuju se u skladu sa propisom o vijeću zaposlenika, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.

(3) Pod uvjetima iz stavka (1) ovog članka, povjerenika za zaštitu na radu imenuje sindikat, ukoliko povjerenika nisu izabrali radnici iz stavka (2) ovog članka.

(4) Imenovani povjerenik za zaštitu na radu iz stavka (3) ovog članka ima ista prava i obveze kao i izabrani povjerenik radnika.

(5) Povjerenik za zaštitu na radu će biti izabran ili imenovan bez obzira na broj radnika, ako to zahtijevaju uvjeti rada (povećana opasnost za sigurnost i zdravlje radnika, rad na izdvojenim mjestima i sl.).

(6) Povjerenik za zaštitu na radu mora imati odgovarajuću stručnu spremu i radno iskustvo.

Članak 43.

(Prava i dužnosti povjerenika za zaštitu na radu)

(1) Povjerenik za zaštitu na radu ima pravo:

- a) dobiti informacije o uvjetima rada, analizama povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti vezanih za rad, nalazima i preporukama inspeksijskih tijela,
- b) zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere i dostavi mu prijedloge za ublažavanje rizika i otklanjanja izvora opasnosti,
- c) informirati radnike o provođenju mjera zaštite na radu,
- d) zahtijevati inspeksijski pregled ako smatra da mjere koje je poduzeo poslodavac nisu primjerene cilju po kojem treba osigurati sigurne i zdrave uvjete rada i iznijeti svoja zapažanja u tijeku inspeksijskog pregleda,
- e) nazočiti inspeksijskim pregledima i dostaviti svoja zapažanja u tijeku inspeksijskih pregleda.

(2) Za vrijeme obavljanja poslova utvrđenih ovim zakonom, povjerenik za zaštitu na radu iz reda zaposlenih

ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario daje radio na poslovima za koje je zaključio ugovor o radu.

(3) Povjerenik za zaštitu na radu poslove utvrđene ovim Zakonom može obavljati najviše šest sati tjedno.

(4) Poslodavac osigurava povjereniku za zaštitu na radu potrebna sredstva da može ostvarivati svoje funkcije koje proizlaze iz ovog Zakona.

(5) Povjerenik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike, zbog svojih poslova vezanih za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.

Članak 44.

(Osposobljavanje radnika)

(1) Poslodavac je dužan izvršiti osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno premještanja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, kao i kod promjene procesa rada koji može prouzročiti promjenu mjera za siguran i zdrav rad.

(2) Poslodavac je dužan radnika, u tijeku osposobljavanja za siguran i zdrav rad, upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o poduzetim konkretnim mjerama sigurnosti i zaštite na radu, u skladu sa aktom o procjeni rizika.

(3) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad mora biti prilagođeno specifičnostima njegovog radnog mjesta.

Članak 45.

(Zabrana samostalnog rada)

(1) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz članka 44. ovog Zakona.

(2) Poslodavac kod kojeg rad obavljaju radnici drugog poslodavca mora te radnike upoznati sa mjerama zaštite na radu i zdravstvenim rizicima na radu.

(3) Osposobljavanje radnika iz članka 44. ovog Zakona mora se obavljati u tijeku radnog vremena i ne smije izazvati troškove za radnika.

Članak 46.

(Provjera osposobljenosti za siguran i zdrav rad)

(1) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad poslodavac obavlja teorijski i na praktičan način.

(2) Provjera teorijske i praktične osposobljenosti radnika za siguran i zdrav rad obavlja se na radnom mjestu.

(3) Periodične provjere osposobljenosti za siguran i zdrav rad radnika koji radi na poslovima s povećanim rizikom obavlja se na način, u roku i po postupku utvrđenom aktom o procjeni rizika.

Članak 47.

(Teorijsko i praktično osposobljavanje)

(1) U tijeku osposobljavanja iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnik se upoznaje osobito sa:

- a) tehničko-tehnološkim procesom i organizacijom rada u cjelini, a posebno sa poslovima svog radnog mjesta,
- b) opasnostima koje ugrožavaju sigurnost i zdravlje na radu, korištenjem sredstava rada i opreme i načinom uporabe štetnih materija,
- c) mjerama zaštite na radu i razlozima zbog kojih se te mjere predviđaju i provode,
- d) uporabom odgovarajućih sredstava rada i odgovarajuće opreme i sredstava osobne zaštite, kao i pravilnim i namjenskim korištenjem uređaja i sredstava kojima se služi pri radu,
- e) pravima i dužnostima u provođenju propisa i mjera zaštite na radu i posljedicama zbog nepridržavanja tih propisa i mjera,
- f) pružanjem prve pomoći,
- g) organizacijom sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- h) korištenjem protupožarnih aparata,
- i) odredbama ovog Zakona.

(2) Osposobljavanje radnika iz stavka (1) ovog članka poslodavac može obaviti ako ima zaposlene osobe sa odgovarajućom visokom stručnom spremom iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

(3) Ako poslodavac nije u mogućnosti obaviti osposobljavanje radnika u smislu stavka (1) ovog članka, te poslove povjerit će ovlaštenoj pravnoj osobi iz članka 62. stavka (1) točka c) ovog Zakona.

POGLAVLJE IV. PRAVA I OBVEZE RADNIKA

Članak 48.

(Pravo na sigurne i zdrave uvjete rada)

(1) Radnik ima pravo na sigurne i zdrave uvjete rada.

(2) Radni okoliš i sredstva za rad moraju, s obzirom na prirodu posla, osigurati sigurnost i zaštitu radnika i ne smiju ugroziti njihovo zdravlje.

Članak 49.

(Obveza radnika)

Radnik je dužan obavljati posao u skladu sa svojom stručnom spremom i završenom obukom, kao i naputcima koje daje poslodavac, tako da ne izlaže sebe ili druge osobe opasnostima od povrede na radu ili profesionalnog oboljenja, a što može biti posljedica njegovih aktivnosti ili nepažnje u tijeku procesa rada

Članak 50.

(Dužnosti radnika)

- (1) Radnici su, osobito, dužni:
 - a) pridržavati utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu u smislu ovog Zakona,
 - b) pravilno upotrebljavati sredstva za rad i opremu, opasne tvari i druga sredstva proizvodnje u skladu sa uputama proizvođača i uputama za siguran rad koja daje poslodavac,

- c) pravilno upotrebljavati sredstva i opremu osobne zaštite koja su im dodijeljena i da ih nakon uporabe vraćaju na mjesto na kojem se čuvaju,
- d) ne smiju samovoljno isključiti, modificirati, promijeniti ili ukloniti sigurnosni uređaj koji je instaliran, osobito ne stroj, uređaj, alat, pogon ili objekt i takav uređaj moraju pravilno upotrebljavati,
- e) odmah obavijestiti poslodavca i radnika za zaštitu na radu o svakoj pojavi na poslu za koju postoji opravdana sumnja da predstavlja opasnost po sigurnost i zdravlje, kao i o nedostacima u postupcima zaštite,
- f) obavijestiti osobu odgovornu za to radno mjesto i poslodavca o povredama koje su zadobili
- g) surađivati sa poslodavcem i radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera ili zahtjeva koje je naredio inspektor,
- h) surađivati sa poslodavcem i radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera koje će osigurati da radni okoliš i uvjeti rada budu sigurni i ne predstavljaju rizik po sigurnost i zdravlje u okviru njihovog radnog mjesta,
- i) obavljati periodične liječničke preglede u terminima po zahtjevu poslodavca,
- j) dati sve podatke i informacije koje traže inspektori.

(2) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obveza u smislu ovog Zakona, čini težu povredu radne obveze u skladu sa kolektivnim ugovorom, odnosno općim aktom poslodavca.

(3) Obveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utječu na obveze i odgovornosti poslodavca iz ovog Zakona.

Članak 51.

(Postupanje u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika)

(1) Radnik ima pravo odbiti raditi ako smatra da mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je o tome odmah obavijestiti svog neposrednog rukovoditelja i imenovanog radnika za zaštitu na radu, nadležnog inspektora i predstavnika radnika.

(2) Po prijemu obavijesti iz stavka (1) ovog članka, nadležna inspekcija obvezna je odmah obaviti uviđaj na licu mjesta i zapovjediti provedbu odgovarajuće mjere zaštite odnosno zabraniti rad dok se mjere ne provedu ili obavijestiti radnika iz kojih razloga njegov zahtjev nije osnovan.

(3) Radnik iz stavka (1) ovog članka, koji se udaljio s radnog mjesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako poslodavac dokaže da se radnik neopravdano udaljio s radnog mjesta.

POGLAVLJE V. ZDRAVSTVENI NADZOR

Članak 52.**(Pravo radnika na specifičnu
zdravstvenu zaštitu - medicinu rada)**

(1) Radnik ima pravo na zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi s radom.

(2) Poslodavac je dužan zdravstvenim radnicima, koji pružaju usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada, osigurati pristup u sve radne prostorije i prostore.

Članak 53.**(Poslovi specifične
zdravstvene zaštite - medicine rada)**

Ovlaštena zdravstvena ustanova, pored poslova utvrđenih propisima o zdravstvenoj zaštiti, može obavljati i sljedeće poslove:

- a) daje savjete poslodavcu o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, higijene rada, ergonomiji i zaštitnim sredstvima;
- b) upoznaje radnike sa rizicima po zdravlje koji su povezani sa njihovim radom i obavlja poslove osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći;
- c) sudjeluje u izradi akta o procjeni rizika na mjestu rada kod poslodavca
- d) ocjenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju ispunjavati radnici za obavljanje određenih poslova na radnom mjestu s povećanim rizikom ili za uporabu, odnosno rukovanje određenom opremom za rad;
- e) vrši prethodne i periodične liječničke preglede radnika na radnim mjestima sa povećanim rizikom i izdaje izvješća o liječničkim pregledima u skladu s propisima o sigurnosti i zdravlju na radu;
- f) sudjeluje u organiziranju prve pomoći, spašavanju i evakuaciji u slučaju povređivanja radnika ili havarija;
- g) daje savjete poslodavcu pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti radnika;
- h) savjetuje poslodavca u izboru i testiranju novih sredstava za rad, opasnih tvari i sredstava i opreme za osobnu zaštitu na radu, sa zdravstvenog aspekta;
- i) surađuje sa radnikom na radu.

Članak 54.**(Obveza obavješćavanja
ovlaštene zdravstvene ustanove)**

Poslodavac, radnik za zaštitu na radu, radnici i njihovi predstavnici za sigurnost i zdravlje na radu dužni su izvijestiti ovlaštenu ustanovu iz članka 53. ovog Zakona o svim faktorima na radnom mjestu i u radnoj okolini za koje znaju ili pretpostavljaju da se mogu nepovoljno odraziti na zdravlje radnika.

Članak 55.**(Poslovi s povećanim rizikom)**

(1) Poslodavac je dužan radniku, koji obavlja poslove

s povećanim rizikom, prije početka rada osigurati prethodni liječnički pregled, kao i periodični liječnički pregled u tijeku rada.

(2) Poslovi s povećanim rizikom utvrđuju se pravilnikom o sigurnosti i zdravlju na radu i ugovorom o radu.

(3) Poslovima s povećanim rizikom smatraju se:

- a) poslovi s povećanim rizikom od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja radnika;
- b) poslovi s specifičnim zahtjevima koji, u cilju sigurnog i uspješnog rada, zahtijevaju posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima;
- c) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.

Članak 56.**(Evidencije o liječničkim pregledima radnika)**

(1) Prilikom upućivanja radnika na liječnički pregled iz članka 55. stavka (1) ovog Zakona, poslodavac je obavezan dostaviti ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi odnosno ovlaštenoj privatnoj praksi podatke o poslovima s povećanim rizikom i navesti štetnosti i opasnosti kojima su radnici izloženi.

(2) O rezultatima odgovarajućeg liječničkog pregleda radnika, ovlaštena zdravstvena ustanova, odnosno ovlaštena privatna praksa, vodi evidenciju i u roku od 15 dana od izvršenog pregleda o tome dostavlja izvještaj poslodavcu.

Članak 57.**(Pravo radnika na premještanje
na drugo radno mjesto)**

(1) Ako se u postupku periodičnog liječničkog pregleda utvrdi da radnik ne ispunjava posebne zdravstvene uvjete za obavljanje poslova s povećanim rizikom, poslodavac je dužan premjestiti ga na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima.

(2) Neispunjavanje posebnih zdravstvenih uvjeta za rad na poslovima s povećanim rizikom ne može biti razlog za otkaz ugovora o radu.

Članak 58.**(Način obavljanja liječničkih pregleda)**

(1) Prethodni i periodični liječnički pregledi radnika koji obavljaju poslove s povećanim rizikom obavljaju se na način, po postupku i u rokovima koje utvrđuje ministar.

(2) Radnik iz stavka (1) ovog članka, koji ne obavi periodični liječnički pregled, ne može nastaviti s radom dok se ne utvrdi njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti.

**POGLAVLJE VI. EVIDENCIJE,
IZVJEŠTAVANJE I OBAVJEŠTAVANJE O
NESREĆAMA I POVREDAMA NA RADU I
PROFESIONALNIM OBOLJENJIMA**

Članak 59.**(Obveza vođenja evidencija kod poslodavca)**

(1) Poslodavac je dužan voditi propisanu evidenciju o:

- a) radnicima na radnim mjestima s povećanim rizikom;
- b) radnim mjestima s povećanim rizikom;
- c) opasnim tvarima koje se koriste pri radu;
- d) provjeri znanja radnika iz oblasti sigurnosti i zdravlja na radu;
- e) izvršenim pregledima i ispitivanjima radne sredine i sredstava za rad;
- f) povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima;
- g) liječničkim pregledima radnika.

(2) Poslodavac je dužan dostaviti nadležnoj inspekciji godišnje izvješće o slučajevima iz stavka (1) točka f) ovog članka.

Članak 60.**(Dostavljanje izvještaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju)**

(1) Izvješće o povredi na radu i profesionalnom oboljenju koji se dogode na radnom mjestu, poslodavac je dužan dostaviti radniku koji je pretrpio povredu odnosno oboljenje, nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja kod kojeg je radnik zdravstveno osiguran, ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi odnosno ovlaštenoj privatnoj praksi koja obavlja usluge specifične zdravstvene zaštite - medicine rada kod poslodavca, kao i nadležnoj inspekciji rada u roku od sedam dana od dana pretrpljene povrede odnosno nastanka oboljenja.

(2) Izvješće iz stavka (1) ovog članka podnosi se na obrascu čiji sadržaj i način podnošenja propisuje ministar.

Članak 61.**(Obveza obavještavanja inspekcije rada)**

(1) O svakom smrtnom slučaju, težoj povredi na radu, profesionalnom oboljenju i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu poslodavac je obavezan odmah obavijestiti nadležnu županijsku inspekciju.

(2) Za svaku povredu na radu poslodavac je dužan na uviđaj pozvati radnika za zaštitu na radu, neposrednog rukovoditelja povrijeđenog radnika i povjerenika za sigurnost i zdravlje na radu.

POGLAVLJE VII. OVLAŠTENE PRAVNE OSOBE ZA SIGURNOST I ZAŠTITU ZDRAVLJA NA RADU**Članak 62.****(Izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje stručnih poslova)**

(1) Gospodarskom društvu ili ustanovi koja ispunjava kadrovske, organizacijske, tehničke i druge uvjete (u daljnjem tekstu: ovlaštena pravna osoba), ministar izdaje

dozvolu za obavljanje sljedećih stručnih poslova:

- a) periodičnih pregleda i ispitivanja fizičkih, kemijskih i bioloških štetnosti i mikroklimе u radnim i pomoćnim prostorijama,
- b) periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad i sredstava i opreme osobne zaštite, električnih i gromobranskih instalacija na objektima na kojima se primjenjuju mjere zaštite na radu,
- c) osposobljavanje radnika za siguran rad,
- d) procjenu rizika na mjestima rada i radnog okoliša iz članka 22. ovog Zakona.

(2) Dozvola iz stavka (1) ovog članka se izdaje na određeno vrijeme u trajanju od četiri godine.

(3) Ovlaštena pravna osoba kojoj je izdana dozvola iz stavka (1) ovog članka, dužna je najkasnije do 15. siječnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu dostaviti dokumentaciju o ispunjavanju kadrovskih, organizacijskih i drugih uvjeta, kao i izvješće o obavljenim poslovima iz stavka (1) ovog članka.

(4) Dozvolu iz stavka (1) ovog članka ministar će oduzeti:

- a) ako se utvrdi da ovlaštena pravna osoba više ne ispunjava uvjete za dobivanje dozvole,
- b) ako je dozvola izdana na temelju neistinitih podataka,
- c) ako se u postupku nadzora iz članka 66. ovog Zakona utvrdi da se poslovi ne obavljaju u skladu sa Zakonom i drugim propisima,
- d) na prijedlog inspekcije, ako utvrdi da se poslovi ne obavljaju u skladu sa Zakonom i drugim propisima,
- e) ako ne postupi u skladu s obavezama propisanim u stavku (3) ovog članka.

Članak 63.**(Postupak izdavanja odnosno oduzimanja dozvole)**

(1) O izdavanju, odnosno oduzimanju dozvole za rad ministar donosi rješenje protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(2) Troškove postupka izdavanja dozvole za rad snosi ovlaštena pravna osoba.

(3) Rješenje o dozvoli, odnosno oduzimanju dozvole za rad upisuje se u registar koji vodi Ministarstvo.

(4) Način vođenja i obrazac registra iz stavka (3) ovog članka propisuje ministar.

Članak 64.**(Uvjeti koje moraju ispunjavati ovlaštene pravne osobe)**

(1) Radnik koji u ovlaštenoj pravnoj osobi obavlja stručne poslove iz članka 62. stavka (1) ovog Zakona mora imati odgovarajuću stručnu spremu i položen stručni ispit koji se odnosi na obavljanje tih poslova, sukladno ovom Zakonu.

(2) Stručni ispit iz stavka (1) ovog članka polaže se pred povjerenstvom koje imenuje ministar, a za čiji se rad osiguravaju financijska sredstva u Proračunu Županije

Zapadnohercegovačke.

(3) Ministar će donijeti pravilnik kojim će propisati organizacijske, kadrovske, tehničke i druge uvjete koje moraju ispunjavati ovlaštene pravne osobe iz članka 62. ovog Zakona, postupak i način utvrđivanja tih uvjeta, te sadržaj, program, način i troškove polaganja stručnog ispita iz stavka (1) ovog članka, kao i sastav povjerenstva iz stavka (2) ovog članka.

Članak 65.

(Zapisnik o izvršenim periodičnim pregledima)

(1) O izvršenim periodičnim pregledima i ispitivanjima iz članka 62. stavka (1) ovog Zakona ovlaštena pravna osoba sačinjava zapisnik o stručnom nalazu, na osnovu kojeg izdaje ispravu ako vrši pregled za drugog poslodavca.

(2) Zapisnik i isprava iz stavka (1) ovog članka sadrži rezultat pregleda i ispitivanja i konstataciju udovoljavaju li pregledana sredstva za rad i sredstva i oprema osobne zaštite propisima donesenim na temelju zakona.

(3) Način, postupak i rokove vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz stavka (1) ovog članka, te oblik i sadržaj zapisnika i isprave iz stavka (2) ovog članka, propisuje ministar.

Članak 66.

(Nadzor nad zakonitošću rada ovlaštenih pravnih osoba)

Nadzor nad zakonitošću rada ovlaštene pravne osobe, koja je dobila dozvolu iz članka 62. stavka (1) ovog Zakona, u dijelu koji se odnosi na obavljanje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad i sredstava i opreme osobne zaštite, obavlja Ministarstvo.

POGLAVLJE VIII. POSEBNA SIGURNOST I ZAŠTITA ZDRAVLJA NA RADU

Članak 67.

(Zaštita skupina posebno osjetljivih na rizike)

(1) Poslodavac je dužan organizirati radno mjesto tako što će voditi računa o prisutnosti skupina osjetljivih na određene rizike.

(2) Skupine posebno osjetljive na rizike, kao što su trudnice, rodilje ili dojilje, maloljetnici, osobe sa invaliditetom, kao i radnici sa promijenjenom radnom sposobnošću u smislu propisa o mirovinskom i invalidskom osiguranju, moraju se zaštititi od opasnosti koje posebno njih pogađaju, u skladu sa ovim Zakonom, drugim propisima, kolektivnim ugovorom i općim aktom poslodavca.

Članak 68.

(Zabrana rada grupa posebno osjetljivih na rizike na određenim poslovima)

(1) Zabranjen je rad trudnicama, rodiljama i dojiljama na poslovima na kojima postoji rizik od izloženosti opasnim tvarima, kemijskim, fizičkim i biološkim agensima, štetnim zračenjima i mikroklimatskim

utjecajima, odnosno na poslovima sa teškim uvjetima rada, kao i posebno teškim i opasnim poslovima gdje postoji rizik po njihovo fizičko i mentalno zdravlje.

(2) Zabranjen je rad maloljetnicima na poslovima koji mogu ugroziti njihovo zdravlje i razvoj.

(3) Radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja preostale radne sposobnosti.

Članak 69.

(Postupak raspoređivanja radnika na poslove sa povećanim rizikom)

(1) Kada su na određenom radnom mjestu takvi uvjeti da i pored primjene mjera sigurnosti i zdravlja na radu i dalje postoji preostali rizik i prijetnja od obolijevanja odnosno invalidnosti, poslodavac je dužan poduzeti mjere za sprječavanje oboljenja odnosno nastanka invalidnosti ili dalje pogoršanje bolesti radnika.

(2) U slučajevima iz stavka (1) ovog članka radno vrijeme se skraćuje razmjerno štetnom utjecaju uvjeta rada na zdravlje i na radnu sposobnost radnika, sukladno zakonu.

(3) Za poslove koji su pravilnikom o sigurnosti i zdravlju na radu i ugovorom o radu utvrđeni kao poslovi s povećanim rizikom, postupak za raspoređivanje radnika na te poslove, uvjete rada i zdravstveni nadzor propisuje ministar.

Članak 70.

(Postupak skraćivanja radnog vremena)

(1) Poslovi iz članka 69. stavka (2) ovog Zakona i trajanje radnog vremena utvrđuju se internim aktom poslodavca o zaštiti na radu, na temelju akta o procjeni rizika iz članka 22. stavka (2) ovog Zakona i stručnog nalaza ovlaštene pravne osobe, koja ispunjava kadrovske, organizacijske, tehničke i druge uvjete.

(2) O skraćivanju radnog vremena u smislu stavka (1) ovog članka odlučuje Ministarstvo.

(3) Pri ostvarivanju prava na plaću i drugih prava po osnovu rada i u vezi sa radom, skraćeno radno vrijeme u smislu ovog članka izjednačava se sa punim radnim vremenom.

Članak 71.

(Posebno osiguranje radnika koji obavljaju poslove s povećanim rizikom)

Poslodavac posebno osigurava od rizika nesreće i povrede na radu radnike koji obavljaju poslove s povećanim rizikom, utvrđene internim aktom o zaštiti na radu, radi osiguranja naknade štete, u skladu sa zakonom.

POGLAVLJE IX. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 72.

(Tijela nadležna za obavljanje inspekcijskog nadzora)

(1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog

Zakona, propisa donesenih na temelju Zakona, tehničkih propisa i standarda koji se odnose na sigurnost i zdravlje na radu i općih akata iz oblasti sigurnosti i zdravlja na radu vrši Uprava za inspekcijske poslove Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Županijska uprava).

(2) Poslove inspekcijskog nadzora iz stavka (1) ovog članka obavlja inspektor zaštite na radu i inspektor rada (u daljnjem tekstu: inspektori).

Članak 73.

(Suradnja s ostalim inspekcijama)

U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektori ostvaruju suradnju s nadležnim federalnim inspektorima i nadležnim inspektorima drugih županija.

Članak 74.

(Obveze inspektora)

(1) U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektori su obvezni kod poslodavca kod kojeg se obavljaju tehničko-tehnološki procesi rada obaviti preglede najmanje jedanput godišnje, a u drugim slučajevima po potrebi.

(2) Inspektori su obvezni obaviti i kontrolne preglede kod poslodavca iz stavka (1) ovog članka kod kojeg su naređene mjere za otklanjanje nedostatka iz oblasti sigurnosti i zdravlja na radu.

Članak 75.

(Postupanje u slučaju kada se utvrdi povreda propisa iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu)

(1) Ako inspektor utvrdi povrede propisa iz oblasti sigurnosti i zdravlja na radu donijet će rješenje o otklanjanju tih nedostataka odnosno nepravilnosti i odrediti rok u kome se oni imaju otkloniti.

(2) Poslodavac je obavezan pismeno izvijestiti inspektora o izvršenju rješenja u roku od osam dana od dana isteka roka za otklanjanje nedostataka, odnosno nepravilnosti.

(3) Inspektor može zapovjediti da se provede i mjera sigurnosti i zdravlja na radu koja nije propisana, ako su radnici na radu neposredno ugroženi.

(4) Ako su za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka potrebna veća investicijska ulaganja, a život i zdravlje radnika nisu neposredno ugroženi, inspektor će zapovjediti poslodavcu da sačini poseban investicijski program o postupnom usklađivanju stanja sa odredbama propisa o sigurnosti i zdravlju na radu.

Članak 76.

(Postupanje inspektora kod smrtnog slučaja ili nesreće koja je zadesila jednog ili više radnika)

(1) Županijska uprava dužna je odmah po prijemu obavještenja poslodavca izvijestiti Federalnu upravu za inspekcijske poslove o svakom smrtnom slučaju, nesreći na radu koja dovodi do onesposobljenosti u trajanju od tri ili više dana ili bilo kojem događaju koji je zadesio jednog ili više radnika.

(2) Županijski inspektor obavezan je obaviti uviđaj

svakog smrtnog slučaja, nesreće koja se dogodila jednom ili više radnika i teže povrede na radu kod poslodavca.

(3) Nakon obavljenog uviđaja iz stavka (2) ovog članka, Županijska uprava obvezna je poduzeti odgovarajuće mjere.

Članak 77.

(Postupanje inspektora u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika na radu)

(1) Ako inspektor utvrdi postojanje neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika na radu, donijet će rješenje o zabrani rada na radnom mjestu.

(2) Ako poslodavac ne postupi po rješenju o otklanjanju nedostataka, inspektor će zabraniti rad na radnom mjestu na koje se rješenje odnosi, dok se nepravilnosti, odnosno nedostaci ne otklone.

Članak 78.

(Obveza čuvanja povjerljivih podataka)

Inspektor je dužan čuvati kao povjerljiv podatak ime radnika koji mu se obratio po bilo kom osnovu zbog neprovođenja propisa iz oblasti sigurnosti i zdravlja na radu.

Članak 79.

(Pravo na žalbu)

(1) Protiv rješenja inspektora rada može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(2) U slučaju kada je naložena zabrana rada, žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

POGLAVLJE X. KAZNE NE ODREDBE

Članak 80.

(Novčana kazna za poslodavca, ovlaštenu pravnu osobu, poslodavca fizičku osobu i odgovornu osobu kod pravne osobe)

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac:

- a) koji izvodi i radove na izgradnji, montaži i zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata i tehničko-tehnološkog procesa, ako ne izvodi radove prema tehničkoj dokumentaciji (članak 9.stavak (1)),
- b) koji stavi u promet ili uporabu sredstva za rad ili opasne tvari bez prethodno pribavljene odgovarajuće dokumentacije (članak 15. i 16.),
- c) ako ne osigura periodične preglede i ispitivanje sredstava za rad i sredstava i opreme osobne zaštite (članak 21. točka i)),
- d) ako ne osigura periodične preglede i ispitivanja fizičkih, kemijskih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnoj okolini (članak 21. točka j)),
- e) ako ne osigura periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme osobne zaštite, koji ne podliježu obveznim periodičnim pregledima i

ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim općim aktom (članak 21. točka k)),

- f) ako ne provodi mjere i ne osigura sredstva za prvu pomoć (članak 21. točka m)),
- g) ako ne izvrši procjenu rizika na mjestima rada (članak 22. stavak (2)),
- h) ako zasnuje radni odnos sa radnikom, a da prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju zahtjevima određenog radnog mjesta (članak 23. stavak (2)),
- i) ako ne uputi radnika na odgovarajući liječnički pregled, ili ga ne osigura u rokovima utvrđenim Zakonom ili propisima donesenim na temelju Zakona (članak 55. stavak (1) i članak 58. stavak (1)),
- j) ako ne utvrdi radna mjesta s povećanim rizikom (članak 55. stavak (2)).

(2) Novčanom kaznom iz stavka (1) ovog članka kaznit će se ovlaštena pravna osoba ako:

- a) obavlja stručne poslove suprotno odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona ili ako obavlja stručne poslove bez propisane dozvole, (članak 62. stavak (1)),
- b) ne dostavi dokumentaciju i izvještaje o obavljenim poslovima iz (članka 62. stavak (3)) ovog Zakona,
- c) ako sačini ili izda isprave čiji su oblik i sadržaj suprotni propis (članak 65. stavak (1)) ovog Zakona.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i poslodavac fizička osoba novčanom kaznom od 1.000,00 do 1.500,00 KM.

(4) Za prekršaj iz stavka (1) i (2) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba kod pravne osobe kaznom od 2.000,00 do 3.000,00 KM.

Članak 81.

(Novčana kazna za poslodavca, proizvođača i uvoznika radne opreme i sredstava, opreme osobne zaštite i opasnih tvari i odgovornu osobu kod pravne osobe)

(1) Novčanom kaznom od 4.000,00 do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj:

- a) poslodavac koji izrađuje tehničku dokumentaciju za objekte i tehničko-tehnološke procese, ako pri projektiranju ne primijeni propisane mjere sigurnosti i zdravlja na radu i ne izda ispravu kojom potvrđuje da je projektiranje izvršeno sukladno Zakonu i propisima donesenim na temelju Zakona (članak 9.),
- b) poslodavac ako stavi u uporabu sredstva za rad i sredstva i opremu osobne zaštite bez pribavljene isprave koja odgovara propisima, odnosno potvrde o ispunjavanju uvjeta standarda (članak 13. stavak (3) i članak 14. stavak (2)),
- c) proizvođač i uvoznik radne opreme i sredstava i opreme osobne zaštite ako ne izda ispravu

kojom dokazuje da odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zdravlja ili ne izda naputak za uporabu i održavanje na jednom od službenih jezika u Federaciji BiH (članak 15. stavak (1)),

d) proizvođač i uvoznik opasnih tvari ako ne izda naputak za sigurnu uporabu i rukovanje na jednom od službenih jezika u Federaciji BiH (članak 15. stavak (2))

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba kod pravne osobe novčanom kaznom od 1.500,00 do 2.500,00 KM.

Članak 82.

(Novčana kazna za investitora i glavnog izvođača, poslodavca fizičku osobu i odgovornu osobu kod pravne osobe)

(1) Novčanom kaznom od 4.000,00 do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj investitor ili glavni izvođač ako ne osigura jedinstveni elaborat o uređenju radilišta u slučaju da dva ili više poslodavaca koriste isti prostor za radilište (članak 11. i 12.).

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac:

- a) ako prije početka radova ne izradi elaborat o uređenju radilišta sukladno propisima donesenim na temelju Zakona, ne izvodi radove prema tom elaboratu i u roku ne dostavi elaborat nadležnoj inspekciji rada, (članak 11.),
- b) ako ne donese interni akt o zaštiti na radu, (članak 22. stavak (1)),
- c) ako internim aktom o zaštiti na radu ne utvrdi organizaciju provođenja zaštite na radu, (članak 22. stavak (1)),
- d) ako za sve poslove u tehničko-tehnološkom procesu rada ne utvrdi uvjete rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti, (članak 23. stavak (1)),
- e) ako od radnika zahtijeva sudjelovanje u troškovima provođenja mjera zaštite na radu, (članak 29.),
- f) ako ne organizira poslove zaštite na radu ovisno od tehničko-tehnološkog procesa, broja radnika štetnosti po zdravlje, broja lokacija odvojenih radnih jedinica, opasnostima i rizicima po zdravlje radnika, (članak 31. stavak (1)),
- g) ako ne odredi jednog ili više radnika za zaštitu na radu i ne osigura im uvjete za rad, (članak 32. stavak (1) i (2)),
- h) ako dovodi u nepovoljniji položaj radnika za zaštitu na radu dok postupi sukladno s odredbama ovog Zakona, (članak 32. stavak (3)),
- i) ako radnicima ne daje odgovarajuće pisane upute, (članak 36. stavak (1)),
- j) ako ne postavi znakove upozorenja i znakove općih obavještanja, (članak 37. stavak (1)),
- k) ako da radnicima u uporabu opasne tvari koje nisu opremljene dokumentom o sigurnosno-tehničkim podacima prevedenim na jedan od službenih jezika

- u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji BiH, (članak 39.),
- l) ako ne obavi osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad, (članak 44.),
- m) ako dopusti samostalno obavljanje poslova radniku koji prethodno nije osposobljen za samostalan rad na siguran način, (članak 45.),
- n) ako ne premjesti radnika na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima, ukoliko takvo radno mjesto postoji kod poslodavca, (članak 57.),
- o) ako ne obavijesti nadležnu inspekciju rada i zaštite na radu o smrtnom slučaju, težoj povredi na radu ili profesionalnom oboljenju, (članak 60. i 61.),
- p) ako postupi suprotno odredbi članka 68. i dopusti rad osobama iz stavka (1), (2) i (3) navedenog članka ovog zakona,
- r) ako ne poduzme mjere za sprječavanje nastupanja oboljenja odnosno invaliditeta kod radnika, članak 69. ovog Zakona,
- s) ako posebno ne osigura od rizika nesreće i povrede na radu radnike koji obavljaju poslove sa povećanim rizikom, (članak 71.),
- š) ako ne postupi po rješenju inspektora sukladno članku 76. stavak (1) i (3) ovog Zakona.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) i (2) ovog članka kaznit će se i poslodavac fizička osoba novčanom kaznom od 500,00 do 1.000,00 KM.
- (4) Za prekršaj iz stavka (1) i (2) ovog članka kaznit će se odgovorna osoba kod pravne osobe novčanom kaznom od 1.000,00 do 2.000, 00 KM.

Članak 83.**(Novčana kazna za poslodavca, poslodavca fizičku osobu i odgovornu osobu kod pravne osobe)**

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac:
- a) ako ne utvrdi internim aktom o zaštiti na radu koja sredstva i oprema osobne zaštite pripadaju radniku, (članak 21. stavak (1)),
- b) ako ne konzultira povjerenika za zaštitu na radu pri izradi internog akta o zaštiti na radu, (članak 22. stavak (5)),
- c) ako ne osigura da pristup radnim mjestima sa povećanim rizikom imaju samo radnici koji su dobili posebne upute i zaštitna sredstva, članak 26. ovog Zakona,
- d) ako ne osigura radnicima sredstva i opremu osobne zaštite, (članak 27. stavak (1)),
- e) ako ne osigura da sredstva i oprema osobne zaštite budu u ispravnom stanju, (članak 27. stavak (3)),
- f) ako ne obavijesti radnike o rizicima po sigurnost i zdravlje, te mjerama koje je poduzeo radi unaprjeđenja sigurnosti i zaštite zdravlja, (članak 38.),
- g) ako postupi suprotno odredbi članka 43. ovog zakona,

- h) ako ne vodi evidenciju propisanu odredbom članka 59. ovog zakona i ne dostavi godišnje izvješće nadležnoj inspekciji rada i zaštite na radu,
- i) ako ne dostavi izvješće iz odredbe članka 60. ovog Zakona,
- j) ako ne organizira radno mjesto tako da vodi računa o prisustvu skupina osjetljivih na određene rizike, (članak 67.),

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i poslodavac fizička osoba novčanom kaznom od 500,00 do 1.000,00 KM.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba kod pravne osobe novčanom kaznom od 100,00 do 1.000,00 KM.

**POGLAVLJE XI.
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE****Članak 84.****(Uskladjivanje akata)**

Poslodavci su dužni uskladiti opće akte sa odredbama ovog Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 85.**(Zahtjev za ovlaštenje)**

Pravne osobe, koje su do stupanja na snagu ovog Zakona bile ovlaštene obavljati poslove iz članka 21. stavka (1) i članka 28. stavka (2) Zakona o zaštiti na radu ("Službeni list SR BiH" broj 22/90), obvezne su podnijeti zahtjev za utvrđivanje uvjeta u smislu članka 62. stavka (1) ovog Zakona, u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu podzakonskih akata iz članka 63. i članka 64. stavka (3) ovog Zakona.

Članak 86.**(Donošenje propisa)**

Propisi iz odredbe članka 6. stavak (4), članka 32. stavak (6), članka 58. stavak (1), članka 60. stavak (2), članka 63. stavak (4), članka 64. stavak (3), članka 65. stavak (3) ovog Zakona, donijet će se u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 87.**(Primjena propisa)**

Do stupanja na snagu podzakonskih akata propisanih člankom 86. ovog Zakona primjenjivat će se propisi koji se primjenjuju na razini Federacije BiH, a koji uređuju oblast sigurnosti i zaštite na radu, ukoliko isti nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Članak 88.**(Stupanje na snagu)**

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke Zapadnohercegovačke".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- SKUPŠTINA -

Broj: 01-02-1-XXIII-1226/25

Široki Brijeg, 21. listopada 2025. godine

PREDSJEDNIK
Ivan Jelčić

669

Na temelju članka 26. Ustava Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11) i članka 98. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 10/03), Skupštine Županije Zapadnohercegovačke na 23. sjednici održanoj 21. listopada 2025. godine donosi

ODLUKU O OČITOVANJU NA PREDNACRT ZAKONA O RADU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

Skupština Županije Zapadnohercegovačke djelomično prihvća Prednacrt Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine u predloženom tekstu, kojeg je dostavilo Federalno Ministarstvo rada i socijalne politike.

Članak 2.

Skupština Županije Zapadnohercegovačke predlaže Amandmane na Prednacrt Zakona iz članka 1. ove Odluke sa zahtjevom implementacije istih u konačni tekst Zakona o radu.

Amandmani iz stavka 1. ove Odluke su sastavni dio ove Odluke.

Članak 3.

Zadužuje se Stručna služba Skupštine Županije Zapadnohercegovačke da odmah Federalnom ministarstvu za rad i socijalnu politiku dostavi ovu Odluku i Amandmane.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- SKUPŠTINA -

Broj: 01-02-2-XXIII- 1232/25

Široki Brijeg, 21. listopada 2025. godine

PREDSJEDNIK
Ivan Jelčić

Opće primjedbe na Prednacrt Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine

Oblast rada, u skladu s Ustavom, spada u podijeljenu nadležnost između federalne vlasti i županija. Ustav također propisuje da prilikom donošenja zakona i drugih propisa koji se primjenjuju na području cijele Federacije, federalne institucije djeluju uz uvažavanje županijskih nadležnosti, specifičnih okolnosti u pojedinim županijama te potrebe za fleksibilnošću u provođenju, u skladu s Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije.

Predmetni Prednacrt Zakona u sadašnjem obliku sadrži nedostatke koji mogu dovesti do pravne nesigurnosti i narušavanja prava radnika. Regulacije koje su predložene nisu dovoljno precizne ni jasne, što može imati negativne posljedice na provedbu zakonskih odredbi i zaštitu temeljnih prava radnika. Stoga je nužno pristupiti izmjenama koje će otkloniti postojeće pravne praznine i nejasnoće.

Osim toga, trenutna regulacija ne osigurava adekvatnu zaštitu za osjetljive skupine, poput trudnica i roditelja, jer ne predviđa učinkovite mehanizme za ostvarenje njihovih prava s namjerom očuvanja i zaštite instituta obitelji. Ova situacija može dovesti do diskriminacije i neravnopravnog položaja unutar radnog okruženja, što je neprihvatljivo s aspekta jednakosti i pravde.

U konačnici, Prednacrt u postojećem obliku nije u potpunosti usklađen s načelima pravne sigurnosti, jednakosti i zaštite radničkih prava. Izmjene koje bi se uvele trebaju osigurati pravnu jasnoću, transparentnost i ravnotežu interesa svih sudionika u radnom procesu, kako bi se postigla pravedna i učinkovita regulacija radnih odnosa.

Amandman I.

U članku 10. stavak (1) brisati riječi „u pisanoj i elektronskoj formi,,.

Obrazloženje:

Poslodavac je dužan svakodnevno voditi evidenciju o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu, no ovakva odredba bi bila teško provediva za male obveznike koji nerijetko imaju vanjsku podršku u administraciji i računovodstvenom segmentu, a sustav uvođenja elektronske evidencije bi za njih bio velik trošak.

Amandman II.

Članak 23. stavak (3):

„Poslodavac ima pravo ući u prostor kuće ili stana radnika ili u neki drugi prostor koji nije prostor poslodavca, radi održavanja opreme ili provođenja unaprijed utvrđenog nadzora vezanog za uvjete rada radnika, ako je to ugovoreno između radnika i poslodavca i samo u vrijeme koje je dogovorio s radnikom,,.

Mijenja se i glasi: